

รายงานการวิจัย

เรื่อง

วิธีการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

Cultural Inheritance Methods of Thai Phuan People in Ban Phue District, Udon Thani Province

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นฉัตร หมอยาคี

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนรัตนโกสินทร์สมโภช 200 ปี

ประจำปี 2559

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

ชื่อเรื่อง   วิธีการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี
 ชื่อผู้วิจัย   รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาภรณ์ หมอຍາດີ
 ปีที่แล้วเสร็จ   2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประวัติและวิถีชีวิตของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี และ 2) วิธีการในการสืบทอดวิถีชีวิตของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิจัยคุณภาพที่เน้นการวิจัยจากเอกสาร และการลงเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่มย่อย นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สรุป อภิปรายผล และนำเสนอรายงานแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลของการวิจัยพบว่า 1) ประวัติและวิถีชีวิตของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ชาวไทยพวนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอบ้านฝือมีการอพยพมาด้วยกัน 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 อพยพมาจากเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มที่ 2 อพยพมาจากจังหวัดหนองคายแล้วมาอาศัยรวมอยู่กับชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่อำเภอบ้านฝือ และกลุ่มที่ 3 อพยพมาจากอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ส่วนวิถีการดำเนินชีวิต จากการศึกษาพบว่า ชาวไทยพวนเป็นกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง และบางวัฒนธรรมยังสามารถอนุรักษ์และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งวิถีชีวิตที่ชาวไทยพวน อำเภอบ้านฝือ ได้พยายามอนุรักษ์และถ่ายทอดยังชนรุ่นหลัง คือ วัฒนธรรมด้านอาหาร ทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน วัฒนธรรมด้านภาษาและตัวอักษร วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ด้านศิลปะการแสดง และด้านประเพณีความเชื่อต่างๆ และ 2) วิธีการในการสืบทอดวิถีชีวิตของชาวไทยพวนในอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี จากการศึกษาพบว่า ชาวไทยพวนมีการรวมกลุ่มด้วยการจัดตั้งเป็นชมรมที่เข้มแข็งทั้งระดับประเทศและระดับชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน มีการจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยพวน ที่เน้นการสอนประวัติศาสตร์ไทยพวน ภาษาพวน และนาฏศิลป์พวน มีการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์การทอผ้าแบบไทยพวนในรูปแบบของการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าเพื่อจำหน่าย และเพื่อการสาธิตให้กลุ่มผู้สนใจเข้าศึกษา และมีการเผยแพร่วัฒนธรรมในรูปแบบของสื่อรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์

คำสำคัญ: การสืบทอด ชาวไทยพวน อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี

Title: Cultural Inheritance Methods of Thai Phuan People in Ban Phue District, Udon Thani Province
Researcher: Associate Professor Dr. Pannachat Moyadee
Year: 2019

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the background and way of life of Thai Phuan people in Ban Phue district, Udon Thani province; and (2) the way of life inheritance methods of Thai Phuan people in Ban Phue district, Udon Thani province. This research uses the analytical description that emphasize on documents review and field studies by observations and focus group interview. The result of the research analyzes, summarize, discuss results and present in analytical description reports.

Research findings were as follows: (1) regarding the background and way of life of Thai Phuan people in Ban Phue district, Udon Thani province, it was found that three main groups of Thai Phuan people had migrated to and settled in Ban Phue district, namely, the first group migrated from Chiang Kwang, Lao PDR; the second group migrated from Nong Khai province to live with Thai Phuan people who were already living in Ban Phue district; and the third group migrated from Ban Mi district, Lop Buri province; as for their way of life, it was found that Thai Phuan people had their own culture, and some aspects of their culture were conserved and inherited up to the present generation; the way of life that Thai Phuan people had conserved and inherited to subsequent generations were the food culture including both the main dishes and desserts, the language culture including the alphabets and syntax, the clothing culture, the performance arts culture, and the tradition and belief culture; and (2) regarding the way of life inheritance methods of Thai Phuan people in Ban Phue district, Udon Thani province, it was found that Thai Phuan people united themselves into strong associations both at the national and community levels in order to organize activities together; they established a museum to serve as a learning resource of Thai Phuan culture; they developed a curriculum concerning Thai Phuan culture focusing on teaching of history, language and dancing art of Thai Phuan people; they formed themselves into groups to conserve and carry on Thai Phuan style cloth weaving to produce Thai Phuan style clothes for sale and to demonstrate the cloth weaving for interested persons; they also disseminated Thai Phuan culture via various forms of media including electronic and printed media.

Keywords: Inheritance, Thai Phuan people, Ban Phue district, Udon Thani Province